

სოვეტ კურჩუსტან

Бүтүн алкәләрин пролетарлары бирләшин!

№ 84 (9789)

შენგა.

21

იჟულ

1990-чы ил

Сов.ИКП МӘРКӘЗИ КОМИТӘСИННИ

СИЈАСИ БҮРОСУ

Сов.ИКП МК-нын Баш катиби

Михаил Серкејевич ГОРБАЧОВ

Михаил Серкејевич Горбачов 1931-чи ил мартын 2-дә Ставропол дијабынын Красногвардеек районундакы Привольное кәндиндә кәндли аиләсиндә анадан олмушдур. 13 јашындан вәхтәшәри колхозда ишләмиш, 15 јашындан МТС комбайнчысынын көмәкчиси олмушдур. М. В. Ломоносов адына Москва Дәвләт Университетинин һүгүт факултәсини (1955-чи ил) вә гигаби Јолла Ставропол Кәнд Тәсәрруфаты Институтунун итисад факултәсини (1967-чи ил) битирмишдир.

Университети битирдикдән сонра вәтәндә, Ставропол дијабында әввәлчә һүгүт иктисасы үзрә ишләмиш, ләкин тәзликлә комсомол ишинә ирәли чәкилмишдир.

Сов.ИКП МК Сијаси Бүросунун үзәү

Миколас Мартинович БҮРОКЈАВИЧЈУС

1927-чи илдә Литва ССР-ин Алитус шәһәриндә анадан олмушдур, литвалыдыр. 1946-чы илдән Сов.ИКП-нин үзәүдур. Вилнүс Дәвләт Педагожи Институтуну.

1962-чи илин мартында Ставропол Әрази-Истәһсал Колхоз-Совхоз Идарәсинин партија тәһсилатчысы сечилимиш, һәммин илин декабрында икә Сов.ИКП Ставропол Дијаб Комитәси партија органлары шәбәсинин мүдирә тәсдиг едилмишдир. 1966-чы илин сентябрында Ставропол Шәһәр Партија Комитәсинин биринчи катиби сечилимишдир. 1968-чи илин августунда Сов.ИКП Ставропол Дијаб Комитәсинин икинчи катиби ишләмиш, 1970-чи илин апрелиндә икә биринчи катиб сечилимишдир. 1978-чи илдә Сов.ИКП МК катиби, 1979-чу илдә Сов.ИКП МК Сијаси Бүросу үзәүлүнә һәмминдә сечилимишдир. 1980-чи илин октябрында Сов.ИКП МК Сијаси Бүросу үзәүлүнә кәчирилимишдир. 1985-чи илин мартында Сов.ИКП МК-нын Баш катиби сечилимишдир.

1988-чи илин октябрындан ССРИ Али Совети Рәјасәт Рәјәтинин сәдри, 1989-чу илин мајындан ССРИ Али Советинин сәдри олмушдур. 1990-чы илин мартында Совет Социалист Республикалары Иттифагынын президенти сечилимишдир.

1990-чы ил ијулун 10-да Сов.ИКП-нин XXVIII гурултаында Јенидән Сов.ИКП МК-нын Баш катиби сечилимишдир. Бир сыра дәвләт мукәфатлары илә тәлтиф едилмишдир.

кими башламышдыр. 1944-чу илдән комсомол вә партија ишиндәдир. Вилкавишкис Гәза Комсомол Комитәсинин катиби, гәза партија комитәси шәбә мүдиринин муавини, Литва КП МК-нын бәлмә мүдирә, Вилнүс Шәһәр Партија Комитәсинин шәбә мүдирә олмушдур. 1963-чу илдән Литва КП МК јанында Партија Тарихи Институтунун бәјүк әлми әмәкдашы, Институт Мүһәндисләри Институтунун кафедра мүдирә, педагожи институтун професору олмушдур.

1989-чу илдән Литва КП (Сов.ИКП платформасында) муавәгәти МК-нын катиби, 1990-чы илдән икә биринчи катибидир. 1990-чы илин апрелинда Литва КП МК-

ҺУМАНИСТ, ДЕМОКРАТИН СОСИАЛИЗМӘ ДОҒРУ

(Сов.ИКП XXVIII ГУРУЛТАЈЫНЫН ПРОГРАМ БӘЈАНАТЫ)

Сов.ИКП-нин XXVIII гурултајы чәмијәтдә вә партијада бәһраны арадан галдырмаг, онлары јениләшдирмәк, һуманист, демократик социализмә доғру ирәлиләмәк мәғсәди илә чәри мөғамын объектив гәһмәтләндирилмәсинә, мүасир мәрһәләдә партијанын сијасәтинин әсасларынын мүәјјәнләшдирилмәсинә принципал әһәмијјәт верир.

1. Чәмијјәтин бәһраны вә партијанын стратеги мәғсәдләри

Чәри мөғамын гәһмәтләндирилмәси

Јенидәнгурма өлкәнин һәјатында демократик ирәлиләшләрнә темәлини гојмушдур. Ичтиман инкишаф процесларинин бүтүн әндрәјәти вә бахмәјарәг, халг мәһәви вә сијаси бәхәвләрдән хилас олур, адамлар вәтәндашлық ләјгәти вә милли ләјгәт газаныр, чәмијјәтин вә дәвләтин ишләрини өз әлләринә алырлар. Шүурлары думанландыран вә ирәлиләш јолуну көрмәјә мане олан әфсанәлар пуч едилир. Өлкәни хариш әләмдән ајыран манеәләр ортадан кәтүрүлүр. Көһнәликлә јенилијин кәсини мүбәризәсиндә чәмијјәти онун дүшмүш олдуғу бәһрандан чыхармаг үчүн адым-адым әзини јарадылыр.

Гурултај белә һесаб едир: Бәһраны дәрн сәбәбләри социализм идејасынын өзүкүн әјәнли олмасында дејилдир, кечмишдә бу идејанын мөғруз гојулдуғу деформасијалардыр. Ичтиман һәјатын бүтүн чәһәтләринин дәвләтләшдирилмәси, пролетариатын адындан партија-дәвләт башчыларынын һәјата кечирдији диктатура инсанын мүлкәјәтдән вә һакимиятдән ајры салынымасынын јени формаларын доғурмуш, өзбашыналығы вә ганунсузлуға кәтирәб чыхармышды. Тәбиәт вәһишчәсинә истисмар олунурду. Екнамчылыг һөкм сүрүр. Јадфикирлијә дөзмәзлик доғурурду. Халгларын мәдәнијәт-тарих сәрвәтләринә вә интеллектуал вариатына ләгәјд мүнасибәт бәргәрар едилмишди. Партија иттифак системләрин барышмаз чәһ-

әтләрини јарадан, әввәлләр јаратмыш вә ја бундан сонра јарадамаг гүвәләрин һәммысын бирләшдирмәли, һәммысына јардым көстөрмәли вә һәммысын мүдәфиә етмәлидир. Партија чәмијјәти кернә — буржуа гурулушуна вә ја казарма гәјдаларына дөндөрмәк, һәрч-мәрчлијә вә мүлкәи чәһәләшмәјә сүрүкләмәк, миллиәтләр вә халглар арасына тәфритгә салмаг ијјәти күдән гүвәләрә мүғави-мәт көстәрир.

Гурултај белә һесаб едир ки, чычәкләнән вә азад чәмијјәтә доғру ирәлиләмәјин мүасир стратегијасынын вә бәһрандан чыхмәгын тактикасынын әсасыны социализм јолу чәрчивәсиндә ичтиман системин ардычыл сурәтдә јениләшдирилмәси хәтти тәшкил едир.

БИЗ НЕНӘ БИР ЧӘМИЈЈӘТӘ ЧАН АТЫРЫҢ

Јенидәнгурма сијасәтинин маһијјәти авторитар-бүрократик гурулушдан һуманист, демократик социализм чәмијјәтигә кечмәкдән ибарәтдир. Бу, ләјгәтли һәјат сүрмәјин, өлкәнин мадди вә мәһәви потенциалынын реаллашдырмагын чәһәи дә олса, јекәнә дузгүн јолудур.

Сов.ИКП социализмә јабанчы олан нә варса, һәммы илә әләгәсини кәсир. Октябр идеалларынын инкар едилмәси илә, совет халгынын интилаб пәйлијәтләринә инкилаб мүнасибәтлә раһналышыр. Өлкәмизин кечмишиндә сталинизм вә дүрәулүгүн доғурдулары һалларла ССРИ халгларынын реал пәйлијәтләрини дөтгәт фәргләндирмәк лазымдыр. Партија фәһлә синифини, кәндлиларин, әјәлиларын бүтүн кәсирләрини гуручулуг әмәјини вә чанын әсиркәмәдән чалышмасынын, вәтән һәмнә онларын фәдакарлығынын лазымына гәһмәтләндирир. Ән агыр сынаг илләриндә халгын вәрдији турбанларын хәтирәсини биз әзиз тутуруг.

Сов.ИКП социализм нәзәријјәсинә вә практикасына јарадыгы мүнасибәт көстөрилмәсинә, XX әсрин тарихи тәҗрибәсинин, Марксын, Енгелсин, Ленинин еһкамчы јо-зучулутдан азад олан ирәнчә әмәли сурәтдә дәрк едилмәси јолу илә онларын инкишаф етдирилмәсинә тәрәф-дәрдыр. Биз белә һесаб едирик ки, инсан зәкасынын ән јакшы пәйлијәтләриндән, сәмәрәли тәсәрруфатчылыг, социал проблемләрин һәлл едилмәси, демократија тәҗрибә-ларынын инкишаф етдирилмәси саһәсиндә дујјәдә топ-

сәт ајрылмасы, бу мәғсәдләр үчүн мүәссисәләрин вә тәсәрруфәт бирликләринин, республика Советләринин вә јерги Советләрин еһтијатларындан истифада олунмасы;

— экологик вә тәбиәи фәләкәт рајонларына фәвгәл'адә јардым көстөрилмәси; тәбиәти мүһәфизә саһәсиндә фә-аләјјәтин стимуллашдырылмасынын сәмәрәли вәситәләри-нин јарадылмасы;

— әһалинин мәчбурән көчмәсинин гаршысынын алмаг үчүн тәдбирләр һазырланмасы, гачыглар үчүн социал стајс гәбул едилмәси, онлара лазымы јардым көстөрил-мәси.

Үчүнчүсү. Интизамын вә һүгүт гәјдасынын гәтијјәт-лә кәһнәмләндрилмәси, чинајәткарлығы гаршы мүбәри-зәдә вә һүгүт позунтуларынын профилактикасынын күч-ләндирилмәси. Хәлвәти иттисадийјата гаршы мүбаризәдә бүтүн көвчүд вәситәләрдән — иттисад, сијаси вә һүгү-ти вәситәләрдән истифада едилмәси. Бәһрандан чыхмәг са-һәсиндә тәҗрибәли тәдбирләр көрмәк үчүн һүгүти тәмәл ја-радан гануналарын тәҗрибә салынамадан гәбул едилмәси вә онларын һәјата кәчирилмәси механизмләринин јарадыл-масы.

ИНСАНЫН АЗАДЛЫҒЫ ВӘ РИҒАНЫ НАМИНӘ

Совет адамынын ләјигли һәјат шәраитини тәҗрибә-син партија өз сијасәтинин мәркәзи стратеги вәзифә-си сәһәр.

Вәтәндашларын һүгүт вә азадлыглары. Партија аша-ғындашларә тәрәфдәр чыхыр:

— бәјнәхалг иттијасда танынымыш нормалар сәвијә-синдә инсан һүгүтларынын һәјата кәчирилмәси;

— милли-етник, сијаси, дини, чинс-јаш әләмәтләри-нә көрә һәр һансы ајры-сечкилијин истисна едилмәси;

— вәтәндашын шәхсијәтинин вә ләјгәтинин, онун мәдәниини вә әмлакынын тохунулмазлығынын, пәшә сеч-мәк, јашајыш јерк сечмәк, өлкәдән кетмәк вә өлкәјә кәл-мәк, јашајыш јерк сечмәк, јазышмаларынын вә телефон даны-мәк сәрбәстлијинин, јазышмаларынын вә телефон даны-мәк сәрбәстлијинин, сөз, мәтбуат вә информасија азынлығынын гануверчиликлә етибарлы сурәтдә го-рулмасы;

— инсанын дунјакөрүшүндә вә мәһәви марагында он- өз мүғәддәратынын сәрбәст тәҗрибә етмәси, вичдан азад-

Советтик җиңгисиндә җиңгис
өлүмүрү Елмлер Академиясы-
ны битирмишдир. Тарих
өлүмүрү доктору, профес-
сордур. Әмөк феалијетинә
1942-чч илдә Удмуртја
МССР-дәки заводда феһдә

Сов.ИКП МК Спјаси Бүросунун үзүтү

А. А. Григорьевич ГУМБАРИДЗЕ

ми башламышдыр. Соң
Ордусунда хидмәт етми
соңра Күрчүстан ССР А
Советинин Рә'јасәт һе
әти апаратында ишләми
дыр. 1977-чи илдән парти
ишиндәдыр. КП МК-ны
тә'лиматчысы, бөлмә мүд
ри, шө'бә мүдиринин муав
ни, район партија комитәс
нин биринчи катибни, Кү
чүстан КП МК-нын пә

1945-чи илдә Тбилис шәһәриндә анadan олушдур, күрчүдүр. 1972-чи илден

Сов.ИКП-ның үзүдүр. Тбилис Дөвлөт Унйверситетини бтириминшидр. Әмәк фәалијјәтинә 1966-чы илдә Күрчүстан ССР Назирләр Совети

Сов.ИКП МК Сийаси Бүросунун үзү
Станислав Иванович ГУРЕНКО

Эмек феолијетинэ 1958-чи илдэ Украина ЛККИ-нин 15 иллији адына Донецк машынгајырма заводунда башламыш, орада мүнәндис-технолог везифесинден завод директору везифесинәдәк јуксалмышдыр. 1976-чы ил-ден Донецк Вилајәт Партија Комитетинин катиби ишлә-

мишдир. 1980 - 1987-чи
иллөрдө Украина ССР На-
зирләр Совети сөдрикни
муавини олмушдур. 1987-чи
илдөн Украина КП МК-нын
катибни, икинчи катибни иш-

1936-чы илдә Дагестан

Сов.ИКП XXVIII гурулт
тайнда Сов.ИКП МК-ын
үзвү сечилимшидир. ССРИ
халг депутатыдыр. Девлет
мукафатлары вардыр.

СӨНӨДЛӨР МЭЧМУЭСИ

тат сәфәри, 29 - 30 мај
1990-чы ил» адлы сөнәдләр
вә материаллар мәчмуси
андан чыкмышдыр. Мәч-
муси М. С. Горбачовун Ка-
лада Баш назира В. Малру-
н илә көрүшү һаттында,
сабатлар, М. С. Горбачовун
мусәһибеси, дикәр сөнәдләр
вә материаллар дахилдир.
Мәчмуси Сийаси Әдәбијат
Нәшријатында бурахылмыш
вә «Красны пролетари» мөт-
бәссиндә чап едилмишдыр.

Сов.ИКП МК Сийаси Бүросунун үзвү

Станислав Иванович ГУРЕНКО

Эмек феолијетина 1958-
чи илде Украина ЛККИ-нин
15 иллији адына Донецк

машыналарына заводунда башламыш, орада мүнөндисте-
хнолог вэзифесинден за-
вод директору вэзифесина көчө-

Дүксэлмишдир. 1976-чы ил-
дөн Донетск Виләјәт Партия
Комитәһиниң кәтиби ишлә-
мишдир. 1980 — 1987-чи
илләрдә Украина ССР На-
зирләр Совети сәдриһи
муавини олмушдур. 1987-чи

илден Украина КП МК-нын
катиби, икинчи катиби иш-
тамышкер 1990-жылдан катип

1936-чы илдә Докетск
факультетинин Иловажск ша-
һаринда анандан олушдуур.
1961-чи илдан Сов.ИКП-яны
узвудур. Киев Политехник

Институту ну оитирмишдир. Сегн үзвү сечилимишдир. хайг депутатыдыр. Девлет мүкафатлары вардыр.

«ССРИ президенти М. С. Горбачовун Канадага дөв-
р сәфәри, 29 — 30 мај
000-м.», дд. элли сәһәлләр

ва материаллар мөчмүзүсү
алдан чыккышыдыр. Мөч-
мүзө М. С. Горбачовун Ка-
лада Баш назары Б. Малру-
ннө көрүшү натгында,
ва материаллар дахиялдыр.
Мөчмүзө Снжаси Әдобијат
Нөшрнјатында бурачылмыш
ва «Красны пролетари» мөт-
бәснндө чап едилмншдыр.

«СССР президенти М. С. Горбачёвнинг Канадада бўлиб ўтган иккинчи кунининг давомида ҳамли яқиндан ладимлари билан кўрушлар бағтида ён-баён М. С. Горбачёвнинг

1990-чы йыл» адыл сәңгәдләр
мәтериаллар мөчмүсү
алдан чымышыдыр. Мөч-
уәфә М. С. Горбачовун Ка-
ада Баш назири В. Малру-
н илө көрүшү һаггында,
сәватлар, М. С. Горбачовун
мүһабисибос, дикяр сәңгәдләр
вә материаллар дахидилләр.
Мөчмүсә Сијаси Әдобијат
Нәшријатында бурахылмыш
вә «Красны пролетари» мөт-
бәсикәдә тап едилмишдыр.

1936-чы илдә Донетск вилайәтинин Иловајск шәһәриндә анадан олушдур. 1961-чи илдән Сов.ИКП-ниң узвудур. Киев Политехник Институтуну битирмишдир. Игтисад елмләри һәмизәдир.

Сов.ИКП МЭРКЭЗИ КОМИТЭСИННИН СИЈАСИ БҮРОСУ

Сов.ИКП МК Сијаси Бүросунун үзү

Александр Серкејевич ДЗАСОВ

1934-чу илде Шимали Осетија МССР-ин Орчоникидзе шаһарында анадан олмушдур. 1957-чи илден Сов.ИКП-нин үзүдүр. Шимали Гаграз Мадон-Металлургия Институтуну, Сов.ИКП МК-нанында Ичтиман Елмлер Академијасынын гјаби аспирантурасын битирмишдир. 1957-чи илден УИЛККИ Орчоникидзе Шаһар Комитесинин биринчи катибн, УИЛККИ МК-нын мас'ул тошкилатчысы ишлэмшдир. 1961-чи илден ССРИ Минчлер Ташкилат-

Сов.ИКП МК Баш катибинин муавини

Владимир Антонович ИВАШКО

1932-чи илде Полтава шаһарында анадан олмушдур. украиналыдыр. 1960-чы илден Сов.ИКП-нин үзүдүр. Игтисад елмлерини намизеди, досевтир. Харьков Мадон Институтуну битирмишдир.

Эмек фаалијетине 1957-чи илде башламыш, Харьков шаһаринин али ментблеринде мөөллим ишлэмш, институт партия комитесинин катибн сечилимшдир. 1973-чу илден Харьков Вилает

Сов.ИКП МК Сијаси Бүросунун үзү

Ислам Абдугәнијевич КӘРИМОВ

1938-чи илде Самарканд шаһарында анадан олмушдур. узбектир. 1964-чу илден

лары Комитесинин мас'ул катибн, сонра нсе Куба Республикасында кичи совет мутхассислери группунун рәһбери олмушдур. 1965-чи илден ССРИ Минчлер Ташкилатлары Комитесинин мас'ул катибн, комитетин сәдр муавини, сәдрин биринчи муавини, 1967-чи илден Асија ва Африка Элкәлери Совет һәмрә'лик Комитесинин мас'ул катибн, комитетин сәдр муавини, сәдрин биринчи муавини вә ишләрде ишләмшдир. 1966-чы илден ССРИ-нин Сурия Әрәб Республикасында фәвғә'адә вә соләһијәтәли сәфрин олмушдур. 1988-чи илде Сов.ИКП Шимали Осетија Вилает Комитесинин биринчи катибн сечилимшдир. 1990-чы илдин февралындан ССРИ Али Советинин бейнәлхалг ишләр үзрә комитесинин сәдрдир.

Партиянын XXVIII гурултайында Сов.ИКП МК-нын үзү, МК-нын ијул (1990-чы ил) пленумунда Сов.ИКП МК катибн сечилимшдир. ССРИ халг депутатыдыр. Дөвләт мукафатлары вардыр.

Сов.ИКП МК Сијаси Бүросунун үзү

Каһар Мәһкәмов

1932-чи илде Татчикистан ССР-ни Лекинабад шаһарында анадан олмушдур. татчидир. 1957-чи илден Сов.ИКП-нин үзүдүр. Ленинград Мадон Институтуну битирмишдир. Эмек фаалијетине 1953-

Сов.ИКП МК Сијаси Бүросунун үзү

Владимир Мигранович МОВСИСЈАН

1933-чу илде Ермәнистан ССР-ин Сиятак районунун Шенаван кәндинде анадан олмушдур. ермәниди. 1961-чи илден Сов.ИКП-нин үзүдүр. Кәнд тәсәруфаты елмлерини намизеди. Јереван Зообајтарлык Институтуну вә Сов.ИКП МК-нанында Али Партия Мәктәбин битирмишдир. Эмек фаалијетине 1952-чи илде кәнд клубунун мүдир

Сов.ИКП МК Сијаси Бүросунун үзү

Ајаз Нијазин оғлу МҮТӘЛЛИБОВ

1938-чи илде Бакы шаһарында анадан олмушдур. азербайжанлыдыр. 1963-чу илден Сов.ИКП-нин үзүдүр. М. Әлиев адына Азербайжан Нефть вә Химия

чу илде шахта вәзирјаси-јасынын рәис кими башламышдыр. Саһә рәис, баш мүһәндис, шахта рәис, филизчыхарма идаресинин рәис ишләмшдир. 1961-чи илден Ленинбад Шаһар Ичрайјә Комитесинин сәдри, сонра Татчикистан ССР Дөвләт План Комитесинин сәдри, ејин заманда 1965-чи илден Татчикистан ССР Назирләр Совети сәдринин муавини олмушдур. 1982-чи илде Татчикистан ССР Назирләр Советинин сәдри тәјис едилмишдир. 1985-чи илде Татчикистан КП МК-нын биринчи катибн сечилимшдир. Татчикистан ССР Али Советинин сәдриди. 1986-чы илден Сов.ИКП МК-нын үзүдүр. ССРИ халг депутатыдыр. Дөвләт мукафатлары вардыр.

ри кими башламышдыр. Институтда төһсили баша чатдырдыгдан сонра игтисасы үзрә Ермәнистанын кәнд тәсәруфаты тәшкилатларында ишләмшдир. 1969—1975-чи илләрде район партия комитесинин катибн, КП МК-нын шәбә мүдиринин муавини олмушдур. Район партия комитесинин биринчи катибн, КП МК-нын кәнд тәсәруфаты шәбәсинин мүдирини вәзифәләринде ишләмшдир. 1978-чи илден Ермәнистан ССР Назирләр Совети сәдринин муавини, 1984-чу илден нсе Ермәнистан ССР Назирләр Совети сәдринин биринчи муавини — республика Дөвләт Аграр-Сәнәје Комитесинин сәдри олмушдур. 1990-чы илдин апрелинде Ермәнистан КП МК-нын биринчи катибн сечилимшдир. Партиянын XXVIII гурултайында Сов.ИКП МК-нын үзү сечилимшдир. Дөвләт мукафатлары вардыр.

конструктору кими башламышдыр. Сонра солудучулар вә мәншәт машиналары бурахылышы үзрә Бакы Истеһсал Вирлијинде ишләмш, орада устадан баш директор вәзифәсинәдән јүксәлимишдир. 1977-чи илден Бакы шаһаринде район партия комитесинин икинчи катибн, 1978-чу илден Азербайжан ССР Јерли сәнәје назир, 1982-чи илден Азербайжан ССР Назирләр Совети сәдринин муавини, республика Дөвләт План Комитесинин сәдри ишләмшдир. 1989-чу илде Азербайжан ССР Назирләр Советинин сәдри тәјис олунмушдур. 1990-чы илде Азербайжан КП МК-нын биринчи катибн сечилимшдир. Азербайжан ССР президенти.

Сов.ИКП МК Сијаси Бүросунун үзү

Курск Үзүдүр

1935-чы илде Курск вилайетинин Солтисево районундагы Леш-Плота кәндинде анадан олмушдур. русдур. 1958-чи илден Сов.ИКП-нин үзүдүр. Умумиттифаг Гјаби Мәлјјә-Игтисадидјат Институтуну, һабелә Гјаби Али Партия Мәктәбин вә Сов.ИКП МК-нанында Ичтиман Елмлер Академијасын битирмишдир. Игтисасына кә-

Сов.ИКП МК Сијаси Бүросунун үзү

Јури Анатолјевич ПРОКОФЈЕВ

1939-чу илде Гарагалпаг МССР-ин Мујнак шаһаринде анадан олмушдур, русдур. 1960-чы илден Сов.ИКП-нин үзүдүр. Москва Автомеханика Институтуну вә Сов.ИКП МК-нанында Гјаби Али Партия Мәктәбин битирмишдир. Игтисад елмлерини намизеди. 1957-чи илде Москва шаһаринде

Сов.ИКП МК Сијаси Бүросунун үзү

Алфредс Петрович РУБИКС

1935-чи илде Латвија ССР-ин Лиепайс шаһарында анадан олмушдур. латвиги. 1959-чу илден Латвија КП-нин Рига шаһаринде кәнд анадан олмушдур. 1982-чи илден Латвија ССР Јерли сәнәје назир ишләмшдир. 1984-чу илден Рига Шаһар Халг Депутатлары Совети Ичрайјә Комитесинин сәдри олмушдур. 1990-чы илдин апрелинде Латвија КП МК-нын биринчи катибн сечилимшдир.

рә игтисадчыдыр. 1954 — 1957-чи илләрде Совет Ордусунда хидмәт етмишдир. 1957-чи илден Курск вилайетинде колхозчу олмушдур. 1958-чи илден комсомол, совет вә партия ишиндеди. Курск вилайетинде УИЛККИ район комитесинин икинчи, биринчи катибн, район партия комитесинин катибн, икинчи катибн, район ичрайјә комитесинин сәдри, Сов.ИКП район комитесинин биринчи катибн олмушдур. Бир нечә ил Сов.ИКП МК аппаратында ишләмшдир. 1983-чу илден Сов.ИКП Краснопдар Дияр Комитесинин катибн, 1985-чи илден биринчи катибн, 1990-чы илден Краснодар Дияр Халг депутатлары Советинин сәдри олмушдур. 1990-чы илдин јунундан РСФСР КП МК-нын биринчи катибидир.

1986-чы илден Сов.ИКП МК үзүдүр. РСФСР халг депутатыдыр. Дөвләт мукафатлары вардыр.

мәктәбдә пионер баш дәстә рәһбери кими башламышдыр. 1959-чу илден комсомол вә партия ишинде олмушдур. Москва шаһаринде Первомайск Район Комсомол Комитесинин биринчи катибн, Сов.ИКП Москва Шаһар Комитесинин тәлиматчысы, сонра шәбә мүдиринин муавини, Сов.ИКП-нин Москва шаһари Кујбышев район комитесинин катибн, биринчи катибн олмушдур. 1985-чи илден Москва Шаһар Партия Комитесинин шәбә мүдирини ишләмшдир. 1986-чы илден Москва Шаһар Ичрайјә Комитесинин катибн олмушдур. 1988-чи илде Москва Шаһар Партия Комитесинин катибн, икинчи катибн сечилимшдир. 1989-чу илден Сов.ИКП Москва Шаһар Комитесинин биринчи катибидир.

Партиянын XXVIII гурултайында Сов.ИКП МК-нын үзү сечилимшдир. Дөвләт мукафатлары вардыр.

Сов.ИКП МК Сијаси Бүросунун үзү

Јефрем Јевсејевич СОКОЛОВ

1926-чы илде Беларусја ССР-ин Мокилјов вилайетиндеки Ревјачино кәндинде анадан олмушдур, белорусдур. 1955-чи илден Сов.ИКП-нин үзүдүр. Беларусја Кәнд Тәсәруфаты Академијасын, Сов.ИКП МК-нанында Али Партия Мәктәбин битирмишдир. Эмек фаалијетинә фәһлә кими башламыш, сонра Совет Ордусунда хидмәт ет-

Сов.ИКП МК Сијаси Бүросунун үзү

Јегор Семјонович СТРОЈЕВ

1937-чи илде Орјол вилайетинин Хотынетс районундагы Дудкино кәндинде анадан олмушдур, русдур. 1958-чи илден Сов.ИКП-нин үзүдүр. И. В. Митурян адына Мејвә-Төрәвәз Институтуну вә Сов.ИКП МК-нанында Али Партия Мәктәбин битирмишдир. Алим-агрономдур.

Сов.ИКП МК Сијаси Бүросунун үзү

Иван Тимофејевич ФРОЛОВ

1929-чу илде Липетск вилайетиндеки Доброје районундагы Доброје кәндинде анадан олмушдур. русдур. 1960-чы илден Сов.ИКП-нин үзүдүр. Фәлсәфә елмлар доктору, профессордур, ССРИ Елмләр Академијасынын академикиди. М. В. Ломоносов адына Москва Дөвләт Университетин битирмишдир. Бөјүм Вәтән муһарбәсин илләринде ишләмәје баш-

мишдир. 1956-чы илде машин-трактор стансијасынын баш агроному, директору ишләмишдир. 1958-чи илден Газахыстанда вә Беларусјада партия вә һәмкарлар иттифагы ишинде фаалијетини ишләмшдир. Партия комитесинин икинчи, биринчи катибн, кәнд тәсәруфаты вә тодаруу фәһләлери вә гјавушларын һәмкарлар иттифагынын Брест Вилает Партия Комитесинин биринчи катибн олмушдур. 1969-чу илден Беларусја КП МК-нын шәбә мүдиринин муавини, шәбә мүдирини ишләмишдир. 1977-чи илден Брест Вилает Партия Комитесинин биринчи катибн олмушдур. 1987-чи илден Беларусја КП МК-нын биринчи катибидир.

1981-чи илден Сов.ИКП МК үзүдүр. 1986-чы илден нсе МК үзүдүр. ССРИ халг депутатыдыр. Социалист Эмәли Гәһрәманыдыр, дөвләт мукафатлары вардыр.

Эмек фаалијетинә 1955-чи илде Орјол вилайетинин Хотынетс районундагы «Прогрес» колхозунда башламышдыр. 1963-чу илден колхоз-совхоз истеһсалат идарәсин партия комитәси катибинин муавини, шәбә мүдирин, район партия комитесинин катибн ишләмишдир. 1970-чи илден Покровскоје Район Ичрайјә Комитесинин сәдри, район партия комитесинин биринчи катибн, 1973-чу илден Сов.ИКП Орјол Вилает Комитесинин катибн олмушдур. 1984 — 1985-чи илләрде Сов.ИКП МК-нын тәлиматчысы ишләмишдир. 1985-чи илден Сов.ИКП Орјол Вилает Комитесинин биринчи катибн олмушдур. 1989-чу илден Сов.ИКП МК катибидир.

1986-чы илден Сов.ИКП МК-нын үзүдүр. ССРИ халг депутатыдыр. Дөвләт мукафатлары вардыр.

журналы редаксијасынын мәсләһәтчисин, шәбә мүдиринин муавини, мас'ул катибн олмушдур. 1962-чи илден «Проблемы мира и социализма» журналы редаксијасынын мәсләһәтчи-редактору, мас'ул катибинин муавини ишләмишдир. 1965-чи илден Сов.ИКП МК катибинин көмәкчисин олмушдур. 1966-чи илден «Вопросы философии» журналынын баш редактору. 1977-чи илден нсе «Проблемы мира и социализма» журналынын мас'ул катибн, редакция һәфәтинин сәдри олмушдур. 1979-чу илден ССРИ Елмләр Академијасынын институтларында елми ишдә чалышмышдыр. 1986-чы илден «Коммунист» журналынын баш редактору олмушдур. 1987-чи илден Сов.ИКП МК-нын Баш катибинин көмәкчисин ишләмишдир. 1989-чу илден «Правда» газетинин баш редактору. 1989—1990-чы илләрде Сов.ИКП МК катибн олмушдур.

ИЗДАТЕЛЬСТВО

НКП-ийн
дэд Төг-
гүгүнэ нэ
хүгүг
мишдир.
задидир.
нэ 1959-
агадидир.
стансиа-

Партижанын XXVIII
рутагданда Сов.НКП МК-
нын үзвү. МК-нын нүүд
(1990-ны ил) адену мүүд
Сов.НКП МК катибэ сези-
мишдир. ССРП халт дегүгү-
тыдыр. Девлэт мүүхадатир
нардыр.

(Өзгөчө 1-чн сөһүфөдө)

СЭМЭРЭЛИ ИГТИСАДИЛАТ НАМИНЭ

— Əlbəttə, bu sistemdə ittihamın əsasını qanunvericiliklə müəyyənləşdirilmiş vəzifəyə dair öhdəliklərə uyğun gəlməyən hər hansı bir hərəkət təşkil edir. Əlbəttə, bu sistemdə ittihamın əsasını qanunvericiliklə müəyyənləşdirilmiş vəzifəyə dair öhdəliklərə uyğun gəlməyən hər hansı bir hərəkət təşkil edir.

ӨЛКӘНИН ТӘҖЛҮКӘСИЗЛИГИ

Мүасир ширатде Конституция гурулушуну мүдафиа этмәйиз, ичтимая аялшин горумагын чох зоруру тәсисаты олан дахия ишлар девлет тәһлукусиялизи органлары јалиыз гаунун чәрәясизде ве нумајиндоли һакимияјет ор¬ лер. һугут мүдафизе органларынын иччиларинин геме һазырлыгы сәвијәсини һе маадн тәминатыны јүксәлтмәк ләзиздир.

БӘШӘРИЛӘТИҢ ДИНЧ ИНКИШАФЫНА ДОҒРУ

клар, оларга рәкәүдәү сүпәй берәмәкдәшләр, зонасына чә-
вирмәк мәгдәдә. Илә һәмчә рекнонда фәләл сүпәсәт апарыл-
масы; мөһәллә мүнәгәшпәләрин сүпәсәл јолла арадан гал-
дырылмасында иштирақ; блоклара гошулмамақ һәрәкәтә
илә гаршылыгылы фәаллјјәт, инкышаф етмәкдә олар өл-
кәләрлә әмәкдәшлүг.

Сов.ИКП фəһлє һərəкатында тарихən парчалаһманын арадаһ галдырылмасы уғрунда, коммуһяст, социалист, социал-демократ, милли демократ партијалары илє, сүһл, демократија вє социал тәрэгги мөвгєи тутан бүтүн тешкилатларла вє һərəкятларла әмөкдашлығын инкишаф етдирилмасы уғрунда чыхыш едир.

ПАРТИЈАНЫН ЈЕНИЛӨШДИРИЛМӘСИ

Узун иллэр инзибатчылык-амирлик системинин өзү олдугуна көрө партия өзү алды деформацияга уурамыштыр. Бөддөн артыг мөркөшөлдирме, төнгөдй фикрия усудурулмасы партиядахили мунасибөтлөрө чох пяс төйр көстөрүшмидир. Бир сяр партия рөбөрлөрдинин идеја не эхлагий симасыны итирмеси бөйүк зиян бурмушдур.

ПАРТИЗАНЫН ДЕМОКРАТИКЛӘШДИРИЛМӘСИ

Сов.ИКП-нин төмөлини илк төшкилатлар төшкил
едирләр. Онлар конкрет шараытдөн асылы олараг везифе-
ләрени ве фаалыяет формаларыны, өз органларынын ве
апаратларынын структуруну ве сај теркыбиян, ыгычыга-
лар, сясаси төдбирләр кеырилмасынын вахтыны ве гајда-
сыны мүстегил муааян едирләр, Сов.ИКП-је гөбулда га-
ти сөз демөк һукутуна маликдирләр. Сов.ИКП Нызамна-
масынын вердија салаһияетләр даһилинде онларын гөбул
етдикләри гәрарлар Јухары органлар тәрәфиндөн лөгв еди-
ле билмөз.

Гурултай партија комитетлэри катиблэринин, парти-
я мэчлисилэри нүмундэлэринин намыздиллэр сэрбэст
төстөрлүмкө кизил савсэрмэ юлу эл, бирбаша, бир гай-
да олараг альтернатив өсасда сечилмэснэ тарафдар чы-
гыр. Сечкиларин конкрет гайдасыны коммунистлэр мүл-
кун эдирлэр.

Партия Һезарети дѣ демократик олмалыдыр. Мәркәзи һезарет органы, республика, дияр, вилайәт, маһал, шәһәр, район һезарет органдары мүстәғил сурәтдә сечкиләр, партия комитетләриндән асылы дѣйлидирләр вә аңчаг илалары сечмиш гурулталар вә конфранслар һесабат ерирләр.

Ташриқда ҳозирги замонавийларнинг йиғилиши, йиғилишнинг сечкилиги партия органга бўлган ҳарқисинда ташкил қилиниши ва масалаларнинг функциаларини йиғилиш йиғилиш апарат формалашдирыр.

Мустакиллик ва бирлик. ССР йиғилишнинг йиғилиш-ини просесинда муштариф республикаларнинг йиғилиш-ини партияларининг мустакиллиги ташкил едилмели, бу мустакиллиги Сов.ИИП-ининг башлалыча Программ ва йиғилиш-ини йиғилишларини базасинда партиянинг бирлиги киле йиғилиш-ини суратда улуғлашдырылмалдыр. Республиканын йиғилиш-ини йиғилишларини ва программ ва йиғилиш-ини суратда улуғлашдырылмалдыр.

ла мажлислари нумайендиларинин коммуналдиклар сарфист кестерилимиле кизил кестериле юлу иле, барбанца, бую гау...

Партия назарати да демократик олмагандыр. Мәркизи назарат органы, республика, дијар, мајалат, маһал, шаһар, район назарат органлары мүстәйиз сурәтдә сечкиндәр, партия комитетлериндән асылы дејилдирләр və әнғак онларын сечкин түрләригә да комитетләрә тәһәтбат

тегилик Соц.ИКП-нин башлыча Программ ва Низамнама принципалары базасында партиянын бирлиги иле диалектик суретде угуунашдырылмалыдыр. Республикаларын коммунист партиялары өз програм ва норматив саясатларина назарлаштырып, намин саясатлар мувафиг суретде саяси, тажиклаштылыгы, надр, нөшрият ва мадди-материалдык дөвлөт гуручулугу, социал-иштисади ва мәдәни инкышафы саһәсинде партиянын хәттинги йеридир, башта партияларла ва йетишкан һәрәкатларла, о чүмдөдән харичәдә партия ва һәрәкатларла әләге салгайдырлар. Муттафиг республикаларын коммунист партияларынын рәһбәрлари Соц.ИКП МК Сияси Бүросуун төркибине дахил олурлар. Республика Коммунист Партиясынын Маркзис Комитеси партиянын маркзис рәһбәр органларынын гәраи иле разылашмадыгда мәсәләнин Соц.ИКП МК пленумунда ва ја Соц.ИКП МК-нын ва Маркзис тәфтиш комиссиясынын бирлишкәдә пленумунда музакире олунмасыны тәләб етмәк ихтиярына маликдыр.

ПАРТИЈА ВӘ ИЧТИМАИ ТӘШКИЛАТЛАР

килатларла эмекдашлыга, бүтүн мütэрагтн идеја-сијаси чөрајанларла диалог ва бирабер бүтүглү партијорлуга чан атып, Партия элдэгүлүк башчыларга

Сов.ИКИ үзлери ганун чәрчивәсиндә һәрәкәт едән кутлави һәрәкәтләрдә. Бүгүнкү әһәмәт. Бүгүнкү әһәмәт.

коммунистləрəни башга партијаларда, һәбелә шовинизми, милләтчилији, ыргичлији, социализмгә зидд идејалары төбдиг елан ташкиятларда хәр олмазны, олмагынмәс әһәм

Сов.ИКП фəһлэ вэ кəндлн һэрəkатларынын дйрчөл-
длмəснə, зыялыларынын кчтмнмн фəаллыгынын лнкшə-
фынə кəмək олчаклыр.

Сов.ИКП хамкарлар иттифагларынын јенилешмесини алгышлайыр, зәһмәткешлерин мәнәфәји вәминә, онларын һүтүр вә азаллыгларынын гөрүнмәси нәминә фәдә һәрә

Сов.ИКП комсомола кенчләрнн мүстәгил ичтимаи-си-
[аси коммунист тәшкилати кини бахыр, парти]анын си-

јајәтинин лазырланмасыда вә һәјатә кечирилмәсиндә онун биләвәсигә иштирак едәчәјини көзләјир. Партија вә комсомол тәшкилатлары өз мүнәсибәтләрини сијаси мутә

тәфигләр кими гурмагы өрнәмәлидирләр. Јени кәңчләр
тәшкилатларынын мејдана кәлмәсини баша дүшмәк, он
ларын социализм вә үмүмһуманист тәмајулунун форма

лашмасына, кәңчләрдә халың мүгәддәраты ял баглылы
һиссә тәрбиә олунмасына көмәк етмәк ләзымдыр. Сов.ИКИ
өзүнүн бүтүн тәшкилатларыны кәңчләрн проблемләри

на догру гата дөнүш етмөжө истигаметлөндирар. Бу зөрү рөт партијанын өзүнүн манафејиндөн дө ирөли келәр кәңчлөрсиз бизим кәлчөјимиз јохдур.

Сов.ИКП-нин идеја-нэзэри мөнгөји вэ снјаси мэгсэд
лэри бунлардыр, коммунистлэр, партија тэшкилатлары в

партија органлары Сов.ИКП-нин Јеңи Программы геоу-
едиләндөк өзләрнин әмәли ишиндә бунлары рәһбәр ту-
малыдырлар. Гурултај үмид едир ки, өлкәнин јенидәнту-

ма уgrund, чәми|јәтими|зин |јәни|ләшдирилмәси уgrund
чыхып еден бүтүн демократик гүвваләри бу мөвгә|и в
мәгсәдләри мудафнә едәчәкләр.

[Illegible handwritten text]

гүрүмдүгүндө камчылатын ин. Сов. ИКП-нин сийасети бар-

[illegible]

јети хусуси гејд едилмиш-
лир. Бунсув олқаде һајата
кечирилан јенидөнгурма ла-

лым бүсөт аймагчаг ва
даим интеллектүал потен-
ци чатышмазлыгы нисс едө-
бүм јер верилжидир.

Кавказда В. В. Рязов

Гурулгај «Төһснл. елм
К. Н. Селезнјов, К. А. Жа-
годин иштирак етмишлэр.
(СНТА).

за моданнјет сапачиндо

Демократик милли сијасәт халглар көнүллү иттифагын, сүлһүн вә һәмрә'јлијин јолудур

Совет Иттифагы Коммунист Партијасы XXVIII гурултајынын гәтнамәси

Сов.ИКП XXVIII гурултајы гәјд едир ки, халгларымызын иттифагы чиди бәһрак кечирир. СССР-дә мийләтләр иттифагынын кәсиклији вә һәлл едилмәсәи башланмыш демократик процесләр үчүн реал горху јарадыр, кәсиклијин даһа да күчләнмәси чәмијјәтин дағылмасы вә дунјада вәзијјәтин позула билмәси киши тәһдүкә төредир.

Јаранмыш вәзијјәтин дәрјин тарихи көкләри вардыр. Ленинни милли мүнәсибәтләр моделі дөвләтләрин көнүллү иттифагынын, халгларын өз мугәддәратыны азад төјин етмәсине өсәсләниши иттифагын јарадылмасына нәзәр дә тутурду. Бу јолда шәксиз мугәффәтјјәтләр газанылмышды. Јакин реал сурәтдә СССР унитар дөвләт гурулмасы барәсиндә Сталинн төсәврүләрине мугәффәт олар формалашмышды. Мийләтләр, о чүмлөдән бүтә халглар дөвләт гурулушунда зорла мөһрум едилмиш, сүркүн олунмушлар, онларын егтисади вә мә'нәви мәнәфәләрине е'тинәсизлүк кәстәрилмишди. Нәтичәдә бир чох халгларын төбәи вә сәсиал һәјәт мүнәти дағылмиш, онларын тәкрәредилмәз мәдәнијјәтләрини төнәзүлә уграмыш, гаршылыгы инчикликләр вә иддәлар јаранмышды. Буна бахмајараг, партија сәвәдләриндә вә төбәјәтдә белә бир шүар елан едилди ки, СССР-дә милли мәсәлә һәлл олунмушдур.

Јенидәнгурма илә бирликдә башланмыш ичтиман јениләшмә процесләр бир чох һалларда милли дүрчәлиш вә милли һәрәкәтләр киши төбәи форма кәсб етмишди. Бу һәрәкәтләрин демократик гүвәләри бүтүн мийләтләрдән олаң вәтәндашларын ганун арзуларын — өз мугәддәратыны төјин етмәк вә өзүнү идәрә етмәк, сәсиал һәјәт шәрәитини јакшылашдырмаг, милли мәдәнијјәтләрини горујуб инкишаф етдирмәк арзуларын өкс етдириләр. Бу һәрәкәтләр оүрәкратик мәркәзијјәтә, онун ичтиман һәјәтин милли формаларын еһәмәјјәти илә һесаблашмаг иттидарында олмәсине чәвәбдир.

Јакин тарихи едәләтсизликләр һаггында төсәврү, демократик дөјишчиликләрин сүрәтиндән наразылыг, һәјәт сәвијјәсини ашагы дүшмәси, һакимјјәт структурларынын бәһраны, милли һиссләрдән мөһдуд груп вә таһаһкарлыг мәнәфәлери үчүн чинајәткарчасына истифадә едилмәси мийләтләрарасы эндијјәтләрин вә мәркәздәһачи мейләрини кәсикләшмәсине зәмин јаратмышдыр.

Етник мүнәгшәшләр чохлу инсан тәләфәтына, мийләтләр гәчгынын мейдана кәлмәсине сәбәб олмуш, бәјүк мә'нәви, сијаси вә мадди зәрәр вурмушдур, демократикләшдирмә вә милли дүрчәлиш процесләрине дис тәсир кәстәрил. Игтисади вәзијјәт јакшылашмасы, рајонларын, вилајәтләрин, республикаларын вә рекионларын реал өзүнүидәрәси тәмин едилмәсә, милли парәкәтләрдә дөзүлмәликлә мейли сахланса, милли шовинист экстремизм дајандырылмасы, әлжәкизи он мийләтләрә вәтәндашсы вә бүтүн чәмијјәт кәтдикчә даһа чиди сарсынталарла вә фәчиали дөврә үләшәр.

Гурултај гәјд едир ки, Сов.ИКП Мәркәзи Комитәси, Сијаси Бүрә хусусән сон вахтлар мөһдуд шәрәит вә ајры-ајры кәсик проблемләрин вәзијјәти үчүн гајгы кәстәрилмиш, онларын һәлл јолларын ахтарышлар. Бунајла бирликдә Сов.ИКП МК вә партијаын али рәһбәрләр иттифагы сәһәсиндә деформасияларын вә эндијјәтләрин дәрјинләнмәси вахтында гәјмәт верә билмәмиш; јенидәнгурманын кәдишнә буналарын тәсирини нәзәрдә тутар билмәмиш, еһкамчылыгга сон гоја билмәмиш, һадисәләрин кәдишнә табатлајан принсипләр јени үсуллар һазырлаја билмәмишләр. Бир чох партија комитәләр вә ингилаби дөјишчиликләр башчылыг етмәјә, проблемләрин һәлләнин вә мүнәгшәшләрин арадан тәлдирылмасынын милли рекионлар үчүн специфик јолларын вә методларын ахтармаға һазыр олмашмышлар. Бир чох коммунистләр бәјнәликләликлә синәгларын давам кәтәрилмиш, мийләтчә гүвәләрин тәзјәтигә ујмуш, милли едәләт факчаларын чағыршыларна өмәл едилмәсини топлу мәли олдуғуна инандыра билән дөвләт кәтирә билмәсине вә реал сәвәдләрини сијаси тәһдүбүс мийләтләр чох вахт демократик едәсләр онларын ләдәрләрини иддәли сијаси сәјләрине гаршымышдыр.

Сов.ИКП XXVIII гурултајы јаранмыш вәзијјәтдән чығаш јолуну онда көрү ки, мөһдуд реаллүләр вә онларын мүмкүн нәтичәләр дөјит мугәјјәтләрләнсин, бу сәһәдә сијаси стратегија прәли сүрүлсүн.

Истәр һәр бир халгын, истәр сә дө шәхсијјәтин азад демократик јол сәһмәк есәсиндә өз мугәддәратыны төјин етмәк һүтүгунун сәсүз тәсјид едилмәси бу стратегијаын өсәси олмашдыр. Партијаын јени милли сијасәтине, платформаларына вә программаларына халгтын тәрәғәләтләр вә реал сәвәдләрини сијаси тәһдүбүс мийләтләр чох вахт демократик едәсләр онларын ләдәрләрини иддәли сијаси сәјләрине гаршымышдыр.

артырмаг ләзымдыр.

Бу иш асәјлы халгларын, азыг тәшкил едән мийләтләрин, кәчмишдә өз статусундан вә тарихи вәтәниндән мөһрум едилмишләрин тәләһинә хусуси гајгы кәстәрилмәси илә башланмалыдыр. Бурада игтисади, һүтүг вә еколожни характерли елә тә'чил тәдбирләр ләзымдыр ки, булар мүнәсибәтләрини сәвәдләрини нәтијјәтләриндән истифадә етмәк һәмкәләрини кәтәрилмәклә тәсәврүфәтчылыгын әһ'әнәви формаларын сахланмасына, әразиләр вә онларын еһтијатлары, игтисади фәалијјәтин нәтичәләрин барәсиндә сәвәдчәи вермәклә хусуси шәрәит јарадылмасына тәкан версин.

Гурултај репрессияја мө'руз гәлимиш вә сүркүн олунмуш халгларын һүтүгларын бәрлә етмәк барәсиндә али һакимјјәт органларынын гәбул етдиләри гәрарларын реал сурәтдә јеринә јетирилмәсине тәрәғдәр чыгыр. һәмјин гәрарлар мугәффәт әразидә јашајан бүтүн халглар үчүн гәршылыгы сурәтдә мөһбүл олмалы вә мугәффәт республика органларынын вә јерли органларын конкрет програмларын илә мөһкәмләндирилмәлидир. Бунајла да әсл бәјнәликләликлә вә һуманизм ишдә өзүнү кәстәрәр. Бу програмлар ганунун төләбләрине таһамилә мугәффәт сурәтдә һәјәтә кәтирилмәлидир. Бу күн гәчгындә проблемини һәлл дә конкрет вә тә'хирәсалымаз тәдбирләр кәрулмәсинә төләб едир.

Өлкөнн һәр јериндә мугәтәлиф мийләтләрдән олан он мийләтләрә вәтәндаш бирликдә јашајыр. һәмјидән чох мөһз онлар мийләтләрарасы мүнәгшәшләрин, мөһдуд мийли-дөвләт гурулушуну дөјишдирмәк сәһәсиндә тәләсик вә дүшүнүлмәмиш һәрәкәтләрин гүрәһи олурлар.

Мәркәзи Комитә, мугәтәлиф республикаларын коммунист партијаларынын МК-лары сијаси методлардан вә ганунвәричиликлә тәһдүбүсундән истифадә едәрәк өлләриндән кәлән етмәлидирләр ки, суверенликлә принсипләрини һәјәтә кәтирилмәси республикаларда, дијарларда, вилајәтләрдә вә маһалларда бүтүн вәтәндашларын һүтүгларын горулмәсине, өзүнүидәрәнин елә формаларын вә мәдәни мугәтәлиф илә програмларын еһәтә етсин ки, булар азыг тәшкил едән мийләтләрин вә асәјлы халгларын һүтүг вә мәнәфәләрини тәмин етсин.

Сон вахтлар гәбул олунмуш Умумиттифаг вә республика ганунвәричиликлә актлары фундаментал проблемини һәлл — јени иттифаг мугәввәсини һазырланмасы вә бағланмасы үчүн ләзым зәмин јаратмышдыр. Гурултај һесаб едир ки, иттифаг мугәввәси үчүн суверен дөвләтләрин иттифагы идејасы өсәс кәтәрилмәлидир вә бу идеја мугәввә үзрә бүтүн орталарын реал һүтүг бәрәбәрләнмәсини, онун иштиракчыларын статусунун дөјит мугәјјәтләрләнсин, иттифагын сәләһијјәти илә мугәтәлиф республикаларын сәләһијјәти арасында һәлд гојулмасына, онлар арасында еләгәләрин чохвәриантлыгына, көнүлүгә вә гаршылыгы фәјдәјә өсәсләнишләр. Бу процесдә бүтүн мийли-дөвләт гуруллары, о чүмлөдән мугәтәлиф гуруллар бәрәбәрһүтүглу иштиракчы олмашдырлар.

СССР-ин унитар дөвләтдән халгларын әсл бирлијинә чеврилмәсә дүшүнүлүш гәрарлар вә мөс'улјјәтләр һәрәкәтләр төләб едир. Бу, тәзсәвүшан иш ола билмәз; ахы сәһәбәт јуз мийләтләрә адамдын вә бир чох халгларын мугәддәратындан вә тарихи јолундан кәдир. Гурултај һесаб едир ки, бу дөврдә һәм иттифаг вә республика һакимјјәт органлары, һәм дә бүтүн ичтиман-сијаси һәрәкәтләр вә гүвәләр ағыл-камал вә төмин кәстәрәли, јени мүнәгшәшләрә вә вәзијјәтин сабитлијини позулмасына сәбәб ола билмәк һәрәкәтләрә јол вермәмәлидир. Бу шәрәитдә республикалар мәркәзә јанагы, вәтәндаш чәмијјәтин вә милли һәјәтин өсәсләрини тәшкил вә тәмин едилмәси үчүн мөс'улјјәти өз үзәринә кәтүрмәли, әслләрдән бәри давам едән мөһрәһи ганушлуг, өмин-аманлыг тәһдүбүсине өсәсләнишләр. Гурултај милли проблемләрин һәллдә еләгәләрин һәр чүр формаларын дислөјир вә сијаси вәсиәләр вә Конститусија нормаларын бүтүн мүнәгшәшләр вәзијјәтләрин арадан гәлдирмагын јәһәт јолу һесаб едир.

Јасына вә онун сијаси практикасына гаршы чыгыш етмәкдән һәрәтдир. Гурултај һәр чүр шовинизм, руслара нифкилијин төбәлигын вә практикасын гәтјјәтлә пәсләјир вә төләб едир ки, дөвләт вәтәндашларын милли ләјәгәтинә һәрмәт бәсләсин вә ону мугәддәт етсин.

Сов.ИКП XXVIII гурултајынын мугәввәләрин гәбул едилән гәрарлар үчүн өз тарихи мөс'улјјәти дөвләт баша ләзымдыр.

РЕДАКЦИЈА КҮТҮНҮ

Сөз әвәзинә иш

Јајын оғлан чағыдыр. Көјдән, нечә дөјәрләр, од јағыр. Амма белә күндә әкинчи, тәсәврүфәт ишчиси евдә сәринликлә раһат отура, јата билмәз. Ә'ла билр ки, јајын һәр күнү гышын һәф-тәсинн јемләјир. Дәдә-бабадан јајын јахантысы гышын јаванлыгыдыр һәгигәти онун ганына һопуб. Кәчмиш мүнәсибәтдә нә гәдәр еһтијатлы, һәтта мүнәфиз-кар да олсаг, төбәгә, әтраф мүнәт, кәнд тәсәврүфәти, һәјвандарлыг мүнәсибәтдә әслләрин сынагындан чыкмыш, өзүнү дө-фәләрә доғрултмуш һәгигәтләрә биз бир о гәдәр сәдигит. Сәдигит һәм дә она көрә ки, онлар һәмјинә һалаллыг чағырыб, адамларын мәһсула, мајаја һарам гәтмагдан јајындырыблар, дәрмансыз, кинјасыз, сағлам тәрәвәз-мәјвә, бостан мәһсулларын бечәрибләр. Илк нөвбәдә инсаны, онун чан-сағлыгынын дүшүнүбләр. Торпагы өлдүрүбләр ки, о, инсаны дүрилсин. Сөзүн әсл мәнасында. Башга јол тутмајыблар улу рәһбәрләрнмиз, кәндли бабаларымыз.

Јакин узун илләр онлар торпагдан, мал-гарадан ара-ланмыблар. Әкин сәһәләр, отарачаглар азалыб, вәрдишләр корланыб, кәндли симасы өзсүзләшиб. Елми-техники тәрәғти процесиндә сәнајенин сүрәтлн инкишафы, шәһәрлә кәндин фәргинин сининмәси, онларын даһа да јакшылашмасы сијасәти, һәјәт тәрзинин индустриал-амиранәли вә волунтарист јол-ла дөјишмәси, тәрсинә ахынын — шәһәрлә кәнд аһалиси нисбәтинин шәһәрдә үстүлүк тәшкил етмәси адамларын әһ'әнәви пәшәләриндән бир нөв ираг етмишди. Мөһз белә вәзијјәт, төбәи олараг, јадлашмаја да сәбәб олмуш, нәтичәдә әкәријјәт конкрет ишчәлигдан мәсләһәт веррәнә чеврилмиш, чағыршыларла, кимсә, кимсә тәғдилә, бош мәсләһәт вә јол кәстәрмәклә адамларын кәтәриклә, шәхси мөс'улјјәтдән узағлашдырыр, мугәддәтләрә аһарыр.

Бу икин апрелиндә Күрчүстан теләвизијасы илә чыгышында К. Г. Гумбаридзе ајдынлашдырышдыр ки, чағыршыларла, мугәјјәт минг чошгунлуғу илә республиканын там мүстәғил-

«Гафгаз» информсация-реклам мәркәзинин «Арзу» дөб топлусунун илк нөмрәси чапдан чыкмышдыр. То-плунун бу нөмрәси 50 мин нүсхә тиражла чап олунмушдур. То-плунун баш редактору Чүмшүд Абдулла оғлунун мурәчәти илә ачылыр. Бу-рада редактор охучулар, ханымлар вә ханым гызла-ра үз тутараг дөјир ки, «Ар-зу»нузун гәһчәләһи чинчәк ачмасы мүнәсибәтилә сизн табрик едирик. Бу «Арзу» тәкчә сизин јох, һәм дә би-

зим — «Гафгаз» информа-сия-реклам мәркәзи јара-дычыларынын мугәддәс ар-зусу олмушдур. Бу күн сиз-ли-бизли истәјимизә чатмы-шыг. «Арзу»муз инди әли-минздәдир. Ону да дөјәк ки, «Арзу» СССР-дә илк коопе-ратив журнал, Азәрбајҹан-да исә јәһәт модаль то-плу-судур. Бәли, «Арзу»нун илк нөмрәси әлиминздәдир. Әв-вәлчәдән гәјд едәк ки, бу нөмрә «Улјановскаја прав-лән» (Улјановск шәһәр) лән илдән кварталда бир дөфә чыхагдыр.

зөвгә чап олунмушду. Нөмрәдә «Азәрбајҹан гады-ны» журналы баш редакто-рунун мугәввини Сәтләһи ханым Нәчәфованын, Баны палтар моделлери евинин ди-ректору Тамилла ханым Бајрамованын, Азәрбајҹан ССР мәдәнијјәт назиринин мугәвини Фәрәһ ханым Шә-кинскајанын, Азәрбајҹанын халг шаири Мирварид ханым Дилбазинин урәк сөзләри дәрч едилмишди. С. Нәчә-фованын јазысында дөјилди: «Јени өвләдин дунјаја кә-мәји айләдә нечә сәвинчә сәбәб олурса, «Арзу» дөб топлусунун нәшир бәрәдәни хәбәр дә мәнә еләчә сәвин-дирди. Демәли, 65 илдән ар-тыг бир мүддәддә республи-ка гадынларынын јәһәт мәсләһәтчиси, онларын арзу вә истәјинин, сәвинч вә кәд-ринин ифадәһи олан «Азәр-бајҹан гадыны» журналынын китик бачысы дунјаја кә-либ».

Бу нөмрәдә һәмчинин мил-ли кәјимләр, кәлин палтар-лары, унудулмуш милли јә-мәкләримиз, гызлар, кәңчә аналар мәсләһәт дә с. өзү-нә јер тапмышдыр. «Арзу»-нун редактору Рауф Мәм-мәд оғлунун «Сөз сизинди» сәрләһәли јазысы топлунун сон сәһифәсиндә дәрч олун-мушдур.

Топлунун баш редактору Чүмшүд Абдулла оғлу Ис-кәндәрәвлә сәһбәт заманы мә'лум олду ки, коллектив «Арзу»нун Күрчүстан ССР-дә јайылмасы нияјјәтин-дәдир. Күрчүстан ССР Ра-битә Назирлјинин «Сојуз-печат» идәрәси илә мугәввә бағланмышдыр. Мугәввәлә өсәсән республикамыза 5 мин өдәдәк журнал кәнд-дәриләчәкдир. Һәләлик то-плуну «Сојузпечат»ын кәш-кәләриндән алмаг олар. То-плу-нун икинчи нөмрәсини чари илин октябрында бурахмаг нәзәрдә тутулур. То-плу кә-лән илдән кварталда бир дөфә чыхагдыр.

Руставели проспектиндә аксија

Ијулун 19-да Тбилисидә Загафразија һәрби Дәрә-си забитләр еви бинасы-нын јакынлыгында аксија башланмышдыр. Ону тә-шәббүскары Күрчүстан Мил-

ли Истингәлијјәт Партија-сыдыр. Она Күрчүстан Мил-ли Демократ Партијасы да тәрәғдәр чыгыр. Аксијаын иштиракчылары һәрби ядә-ренин нугәјәндәләринин би-

наны тәрк етмәләрини тә-ләб едилрләр.

Т. ЧХИКВӘДЗЕ,
Күрчүформул мүхбир.

Телевизија

23. VII

БАЗАР ЕРТӘСИ

визија филми «Зураб Ниж-радзә. 16.30 Сәһәдлн филм. 16.50 Мусиги хәһнәсиндән. Л. В. Бетховен — Фортепи-

Телевизија хәбәрләр хидмә-радзә. 16.30 Сәһәдлн филм. 16.50 Мусиги хәһнәсиндән. Л. В. Бетховен — Фортепи-

гиллаб деишкыклары багытлыг етмөк, проблемаларын
халыктын ва мунагышлары арада галдырылмасынын
милли режонлар үчүн специфик жолларын ва методла-
рын ахтармага назыр олмамшылар. Бир чох коммунист-
лар бежондильдик сынагыларына давам кетиремши,
миллетчи гувелерин тезигине уймуш, милли адават фит-
вачыларынын чагырышларына омөл едилмесиинин төп-
көли олдугуна инандыра билон дөйлөллөр кетире билме-
мишлөр. Бир сыра республикаларда саяси төшөбүс мил-
ли иттиман һерекатларын ихтиярны кечмишдир ки, бу-
рада да чох ваат демократия эсаслар онларын лидерлерин
нын идналы саяси сөйлөрине гарышмышдыр.

Сов.ИКП XXVIII гурултайы жарымыш вези]етден чы-
хыш жолуку онда көрүр ки, мөчүд реаллыглар ва он-
ларын мүмкүн нөтичелери дөйт мүй]өйлөмширилсин, бу
саһеде саяси стратегия ирели сүрүлсүн.

Истер һөр бир халтын, истерсе де шөхс]етин азад
демократик жол сөзмөк асасында өз мүгөддөратынын тө-
жин етмөк һутугунун сөзсүз төсдиг едилмөс бу стратеги-
янын эсасы олмамшыдыр. Партиянын жени милли саясе-
тине, платформаларымыз ва програм бөжанатларымызга
халтын төрөфдар чыхмасы үчүн соссал-иттисади, милли-
медени проблемлериин һалли үчүн конкрет иш апарылма-
лыдыр. Ёзат сөви]есинин жахылашдырылмасы, милли
диде, медени]ете, өн'өне ва адатлара һөрмөтлү мунасибе-
тин берласы саһесиндеки нөтичелери, вөтөндашлар ва халл-
лар арасында һөмрө]лиги, аз да олса, даим ва денмөдөн

ошолчөк һөрөктөриин жол шөртөлдө
республикалар мөркөзлө жанашы, вөтөндаш чөми]етинин,
ва милли һөзатын эсасларынын төшкили ва тө'мин едил-
меси үчүн мөс'ули]ети өз узарине кетүрмөли, эсрлерден
бери давам еден мөһрибан гоншулуг, өмни-аманлыг төч-
рубөсине эсасланмалыдырлар. Гурултай милли проблем-
лериин һаллинде зоракылыгын һөр чүр формаларынын пяс-
лөйр ва саяси васителери ва Конституция нормаларынын
бүтүн мунагышалы вөзи]етлери арадаи галдырмагын жека-
не жолу һесаб едир.

Коммунистларин борчу милли экстремизм идеологи-
ясына ва ону] саяси практикасына гаршы чыхыш етмөк-
дөн ибаретдир. Гурултай һөр чүр шөви]изми, руслара иф-
рети, антисемитизми, милли дөзүлмөзлүгүн ва агры-сөч-
килигын төблгитин ва практикасынын гөти]етлө пяслөйр
ва төлөб едир ки, дөвлөт вөтөндашларын милли лөзәгөти-
не һөрмөт бөслөсин ва ону мүдәфиә етсин.

Сов.ИКП XXVIII гурултайынын нүма]өндөлөри төбүл
едилген гөрарлар үчүн өз тарихи мөс'ули]ет дөрөчөсинин
баша дүшүрлөр.Эзәб-өзә]етлөр баһасына жаранан һуманит-
ва вәдаләтлө чөми]ет халглар арасында сүлһү ва һөмрө]ли-
ги тө'мин етмөлдир. Экс'налда демократик соссализ-
мин ва коммунистлар партиясынын келәчөги олмәз,
етимәд һутугу олмәз. Јалгыз өлкөмизин халгларынын
сөйлөрини бирлөшдирмөклө, иттиман һөзатын бүтүн са-
һелерини кеф]и]етчө јенилөшдирмөклө биз дүнја бирли-
гинде ләјгилә јер тутә билерик.

ССРИ-дә телевизијанын вә радионун демократикләшдирилмәси вә инкишафы һаггында

СОВЕТ СОСИАЛИСТ РЕСПУБЛИКАЛАРЫ ИТТИФАГЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӨРМАНЫ

Телевизија вә радио ән күтләви информәсия, төб-
линг вә төрөјә васителери-
дир. Төһилләр объектив вә
тамкинли олдуқта верилиш-
ләрин мөзмуну вә истигәмәти
иттиман рә'ји, адамларын
әһвал-руһи]әсини хәли дәр-
рәдә формалашдырар. Ин-
ди, дөрән вә мүрәккәб дө-
јишкыкларә башладыгы-
мыз бир заманда хуәсуәлә
вачибдир ки, телевизија вә
радио чөми]етин бирлөш-
мәсинә һәр васитә илә кө-
мәк етсин, онун сабитлигини
вә өмни-аманлыгын мөһ-
көмлөндирсин, дөвләт мәнә-
фелеринин горунамасын,
инсан мунасибәтләринин һу-
манистләшдирилмәсини, һу-
гуг гәјдасын, миллиәтләр
арасы һөмрө]лиги тө'мин
етсин. Бу мөгсәдләр үмүм-
милли структур кини теле-
визијанын вә радионун сах-
ланмасын вә инкишафын
төләб едир.

Еји заманда чөми]етин
демократикләшдирилмәси, су-
верән мүтәғит республи-
каларын вә халг депутатла-
ры Советләринин ролунун
артмасы, саяси плүрализ-
мин реал төшәккүлү өлкәдә
телевизијанын вә радионун
характеринин эсаслы сүрөт-
дә дөјишдирилмәсини төләб
едир.

Ашагыдакылары зәрури
һесаб едирәм:

1. Јени шөрантә телеви-
зија вә радионун фаали]етини
һутугу эсасы - муәјјән
едилсин. Бу мөгсәдлө СССР
Али Советинә төвсигә олун-
сун ки, өлкәдә телевизијанын
вә радионун фаали]етинин
төзәмлөјөн, СССР Дөвләт
Телевизија вә Радио Вер-
лишлери Комитетинин ста-
тусуну вә сәләһи]етини,
мөркөз, республика вә јер-
ли һакимий]ет органлары,

саяси вә иттиман төшкылат-
лар илә онун гаршылыгы
мунасибәтлериини муәјјән
едөн СССР Гақуну гөбул
етсин.

2. Республика, дијар вә
вилајет, телерадио комите-
теринин һутугларыны вә
сәләһи]етини кенишлен-
дирмәк хөтти кетүрүлсүн.
Онларын структурунда јер-
ли һакимий]ет органларына
информәсия хидмәти кәс-
төрән бөлмөләр нәзәрде ту-
тулсун, СССР Назирләр
Совети һәмни мөгсәдләр
үчүн ефир вахтынын, канал
вә тезикләрин ајрылмасы,
кадр мөсәләләринин һалли
гәјдасын мүтәғит рес-
публикаларын назирләр со-
ветлери, Москва Совети вә
Ленинград Совети илә разы-
лашдырсин.

Эсас кетүрүлсүн ки,
ашагыдан јухарыјадек бү-
гүн халг депутатлары Со-
ветлери, иттиман төшкылат-
лар вә партијалар өз мали]е-
је вә техника еһтијатлары
һесабына вә ја СССР Дөв-
ләт Телевизија вә Радио Ве-
рилишлери Комитетиндөн вә
СССР Рабтө Назирлигиндөн
ефир вахтыны вә технику
верилиш васителерини ича-
рә кетүрмөк јолу илә јени
телерадио мөркөзлери, ја-
хүд студијалары ачмаг һу-
гуна маликдирләр. Беј-
нәлхалг практикаја мувафиг
сүрөтдә бөлә мөркөзлөрин
вә студијаларын јарадылма-
сы вә фаали]етли лисензија
иһазәси јолу илә рәсмиләш-
дирилмәлидир.

СССР Дөвләт Телевизија
вә Радио Верилишлери Ко-
митәси лисензәләрин вер-
рилмәси гәјдасы һаггында
СССР Әдли]ә Назирлиги
илә бирликдә 1990-чы ил
сен]абрын 1-дөк мувәтәтти
эсаснамә төсдиг етсин вә нә-

зәрдә тутсун ки, келәчөкдә
бөлә һөрәкәтләр СССР Га-
нунунда муәјјән едиләчәк-
дир.

Умумимилли телевизија вә
радио системини сахлама-
гын өһөми]јети нәзәрә алы-
нараг республика, дијар вә
вилајет органларынын
СССР Назирләр Советинин
разылыгы олмадан, гөбул
едилмиш вә СССР Дөвләт
Телевизија вә Радио Ве-
рилишлери Комитетинин мөв-
чүд бөлмөләринин һутуги
вә әмлак вәзи]јетинин дө-
јишдирилмәсинә јөнәлдил-
миш һәр чүр актлары е'ти-
барсыз һесаб едилсин.

3. Муәјјән едилсин ки,
дөвләт телевизија вә радио-
сунун функциялары саяси
вә иттиман төшкылатлар-
дан асылы олмајараг һә-
јатә кечирилмәли, өлкәдә
кедөн проселәрин объект-
тив вә һөрәфәли ишыг-
ландырылмасына хидмәт
етмәлидир. Бу вә дијар
партия саяси чәрәјән вә
ја группашма төрөфиндөн
ефир вахтынын иһисара
алынмасы, һабелә дөвләт
телевизијасынын вә радио-
сунун онун ишчиләринин
шөхс саяси бахышлары-
ны төблиг едөн васитәјә че-
рилмәси јолверилмәздир.

4. СССР Дөвләт Телеви-
зија вә Радио Верилишлери
Комитетинә бир вәзифә ола-
раг тапшырылсын ки, әмөк-
дашларын јарадычылыг,
нәмканын даһа там
ва сәрбөст тәһәүүр, демок-
ратик эсасларын мөһкәм-
ләндирилмәси мөгсәдилә өз
фаали]етини јенидөн төш-
кил етсин. Әмөк сәзишлө-

ринин мүғавилә-мүсабиге
системинә кечидсин, ишчилә-
рин өмөјинин мадди стимул-
лашдырылмасы вә агры-ајры
бөлмөләрин өзүнмәли]ә-
ләшдириә имканлары јук-
сәлдилсин.

СССР Дөвләт Телеви-
зија вә Радио Верилишлери
Комитетинә мали]је вәзи]је-
тинә нәзәрә алмагә штат
структурлары вә вәзифә
маашлары мөсәләләрини мүс-
тәгил һәлл етмөк һутугу
верилсин. Коммерсия фә-
ли]јетиндөн әлдә едилән мән-
фәәтин бир һиссәсиндөн мүн-
тәзәм сүрөтдә бу мөгсәдләр
үчүн истифаде олунсун.

5. СССР Назирләр Совети
РСФСР телевизијасы вә ра-
диосу үчүн Москва шөһрин-
дә апарат-студија комплекси
тикилмәси лүзүмуну нәзәрә
алмагә мадди-техники тө-
минатә вә мали]је тө'мина-
тына даир СССР Дөвләт
Телевизија вә Радио Ве-
рилишлери Комитетинин тәд-
дим етдији комплекс про-
грамы 1990-чы, илин октяб-
рынадак мүтәғит республи-
каларын назирләр со-
ветлери илә бирликдә нә-
зәрдөн кечирсин. Сәнајә-
нин мүдәфиә саһелеринин
көнәрсаясына даир дөв-
ләт програмы чөрчивәсиндә
јени «Һеликон» вә «Энер-
жи» космик системләриндөн,
һабелә өлкә эһалисини чо-
раг тапшырылсын ки, әмөк-
дашларын јарадычылыг,
нәмканын даһа там
ва сәрбөст тәһәүүр, демок-
ратик эсасларын мөһкәм-
ләндирилмәси мөгсәдилә өз
фаали]етини јенидөн төш-
кил етсин. Әмөк сәзишлө-

Совет Сосиалист Республикалары Иттифагынын
президенти
Москва, Кремл, 14 јул 1990-чы ил.
М. ГОРБАЧОВ.

бөлә вәзи]јет, төбини оларат,
јадлашмаја да сәбәб олмуш,
нөтичәдә эксори]јет конкрет
иһрачылыгдан мөсләһәт вә-
рәнә чеврилмиш, чагырыш-
ларла, кимсә, кимсә төгид-
лә, бош мөсләһәт вә јол кәс-
төрмәклә адамлары кон-
кретлигдән, шөхс мөс'ули]е-
јәтдән узаглашдырар, мү-
чәррәләгә апарар.

Бу илим апрелиндә Кур-
чүстан телевизијасы илә
чыгышында К. Г. Гумбарид-
зе ајдылашдырымышдыр ки,
чагырышларла, муәјјән ми-
нинг чөшгүнлүгу илә рес-
публиканын там мүстәғил-
лигине һәлл олунә билмәз.
Һазыркы мөркөклик илә
нөвбәдә Курчүстанын бејүк
иһтисади потенциалын һө-
рәкәтә кетирмөји, иһтисади-
јатын эсаслы сүрөтдә је-
ндән гурмагы гаршыја
гојур.

Догрудан да, төләсин, си-
јаси илүзијалар, республи-
каларарасы мөвчүд әмөк вә
мадди еһтијатлар бөлжүсү-
нү нәзәрә алмамаг эһалиин
һәлл мүшкүл проблемләр
гаршысында гоја биләр.
Буу дөри етмөк чох вәтиб-
дир. Чүнки лап әввәлләрдә
олдугу кини, инди дә, көрү-
нүр, келәчөкдә дә һәмә бир-
бирисиз долана, кечинә бил-
мәз. Ёзат өләгәсин, гаршы-
лыгы мүбәдиләсин, мүмкүн
дејилдир. Кәсишән јоллар
ајрычындаыг биз. Һәм дә
бүтүн бөшөри]јет. Вудур,
һазырда республикада исти-
фаде олунан электрвик енер-
јисинин дөрддә бир һиссәси,
нефтин 98 фәнзин, төбини
газын 100 фәнзин, гара ме-
тал прокатынын вә полад бору-
ларын 93 фәнзин, тахта-шал-
банын 82 фәнзин, әтин 42
фәнзин, сүдүн 76 фәнзин, шө-
көрин 98 фәнзин, тахылын
94 фәнзин көнардан кәләр.
Бу, статистикадыр. Факт-
дыр. Фактә гуру рәғәмләр
олса да, һәггәтдир. Сөрт
үзүл һәггәт. О, һәмәмызы
сабаһа, келәчөјә ајыг вә
ачыг көзлө бахмаға, һәр
шеји олчүб-бичмәје, фактла-
ра вә һадисәләрә ајдын муна-
сибәт бөсләмәје, чагырыр.

Бәли, һөзәчан сигналы рә-
гәмләр гувәләрин мәһсулун
таләји һәлл олунан јерләрдә
чөмлөшдирилмәсини төләб
едир. Тәсәдуфи дејилдир ки,
Сов.ИКП-нын XXVIII гурул-
тайы кәнд тәсәрууфатынын
инкишафына мали]јөлөшдир-
мәни ики дөфә артырмагы
гаршыја гојмушдур. Дүздүр,
кәндин соссал инкишафына
120 милјард манат ајрыл-
масы планлашдырылар. Ла-
кин ону һөрәкәтә кетирмәк,
көчрәкләшдирмәк үчүн иш-
күзарлыг, иһрачылыг, мөс'-
ул адамлар ләзимдыр. Сөз
әмөк адамларынындыр. Гу-
рултайын гаршыја гојдуғу
конкрет вәзифәләрден ән
башлычасы јенидәнгурманы
һәр бир адамын әмәли фә-
ли]јетиндә, конкрет ишидә
һөјатә кечирмәкдән ибарәт-
дир. Јалгыз бу јолла һәм
көнардан алдыгымыз мадди
не'мәтләрә әвәз вәрә биләр,
һәм өз еһтијачларымызы
өдәјәр, һәм дә республика-
нын иһтисади мүстәғилли-
нә мөһкәм тө'минат јарада
билерик. Башга јол јохдур.

Ијулун 19-да Тбилисидә
Зағағғазия һәрби Дәврә-
си забитләр еви бинасы-
нын јахынлыгында аксија
башланмышдыр. Онуя та-
шәббүскары Курчүстан Мил-

ли Истиғлалий]ет Партија-
сыдыр. Она Курчүстан Мил-
ли Демократ Партиясы да
төрәфдар чыхыр. Аксијанын
иштиракчылары һәрби яда-
ронин нүмајәндәлериин би-

наны төрә етмәләрини тө-
ләб едирләр.
Т. ЧХИКВӘДЗЕ,
Курчүформул мүхбәри.

Телевизија

23. VII БАЗАР ЕРТАСИ

Биринчи программа. 13.00
Күнорта концерти. 15.45 Хә-
бәрләр бурахылышы. 15.55
Сәһәдди телевизија фильми.
16.10 Күрчү сәһәдди теле-
визија фильми «Датонун ул-
дузу». 17.05 Мультиплика-
сија фильми. 17.15 Гөридә
күрчү маһныларынын беј-
нәлхалг фестивалы. 18.35
Е'ланлар. 18.40 Бизин го-
нағларымыз. 19.20 Бејнәл-
халг күндөлики. 20.00 «Мо-
амбе». Хәбәрләр програ-
мы. 20.40 Еһтијатлы
олун, јангыни! 21.00 «За-
ман». Телевизија хәбәрләр
хидмәти (М). 21.30 Халг
јарадычылыгы. Охујур Н.
Гонашвили. 22.10 Фильмин
ишыгы вә көлкәси. Күрчү
бөдин фильми «Илк гаран-
гуш».

24. VI ЧАРШАНҖА АНШАМЫ

Биринчи программа. 13.00
Күнорта концерти. 15.50
Хәбәрләр бурахылышы.
16.20 Бејнәлхалг күндөлики
(төқрар). 17.00 Сәһәдди теле-
визија фильми. 19.05 «Јенә
дә мин чүр хырдават». Көң-
чләр експериментал
програмынын материалла-
рындан (1-чи һиссә). 19.45
Ахшам нағылы. 20.00
«Моамбе». Хәбәрләр програ-
мы. 20.35 «Јенә дә мин чүр
хырдават». Көңчләр експе-
риментал програмынын ма-
териалларындан (2-чи һис-
сә). 21.00 «Заман». Телеви-
зија хәбәрләр хидмәти (М).
21.30 Видео... видео.

25. VII ЧАРШАНҖА

Биринчи программа. 13.00
Күнорта концерти. 15.50
Хәбәрләр бурахылышы.
16.00 Күрчү сәһәдди теле-

визија фильми «Зураб Ник-
радзе. 18.30 Сәһәдди филь-
м. 18.50 Мусиги хәһнәсиндөн.
Л. В. Ветховен — Фортепи-
ано илә оркестр үчүн үч
нөмрәли концерт. 17.30
Мультипликасија фильмлери
програмы. 18.50 Реклам-
лар.. рекламлар. 19.05 Ба-
зар тәсәрууфаты вә иһтиса-
дијјат јениликлери. 20.00
«Моамбе». Хәбәрләр про-
грамы. 20.40 Еһтијатлы
олун, јангыни! 21.00 «За-
ман». Телевизија хәбәрләр
хидмәти (М). 21.30 Халг
јарадычылыгы. Охујур Н.
Гонашвили. 22.10 Фильмин
ишыгы вә көлкәси. Күрчү
бөдин фильми «Илк гаран-
гуш».

26. VI ЧУМӘ АНШАМЫ

Биринчи программа. 13.00
Күнорта концерти. 15.45
Хәбәрләр бурахылышы.
15.55 Мультипликасија филь-
ми. 16.15 Күрчү сәһәдди
телевизија фильмлери. 17.25
Хош мәрәмлы ојунлар
(АВШ-дан). 19.05 Ниню Ка-
тамадә илә көрүш. 19.45
Ахшам нағылы. 20.35 Кур-
чүстан ССР Назирләр Со-
ветинин ичласында. 21.00
«Заман». Телевизија хәбәр-
ләр хидмәти (М). 23.00 Ја-
шадыгымыз дунја. Режис-
сор Л. Бакрадзеини филь-
лери.

27. VII ЧУМӘ

Биринчи программа. 18.00
Күнорта концерти. 15.40
Хәбәрләр бурахылышы.
15.50 Охујур Никә Долен-
чашвили (төқрар). 17.20
Хош мәрәмлы ојунлар (АВШ-
дан). 18.30 Әкәр инсан
ағыллыдырса... 20.00 «Моам-
бе». Хәбәрләр програмы.
20.35 Р. с. 21.00 «Заман».

АЗӘРБАЈҖАН ДИЛИНДӘ ВЕРИЛИШЛӘР СААТ

19.30-дан 20.00-дәк.

23. VII

1. Сон хәбәрләр. 2. Сәна-
је ишчиләри үчүн верилиш.
3. А. Исламзадеини кон-
серти.

24. VII

1. Сон хәбәрләр. 2. «Со-
вет Курчүстаны» гәзетинин
хүләсәси. 3. Бәстәкар Ч. Ча-
һанкировун маһныларындан
иһарәт концерти.

25. VII

1. Сон хәбәрләр. 2. Кәнд
тәсәрууфаты ишчиләри үчүн
верилиш. 3. Х. Мөммәдова-
нын концерти.

26. VII

1. Сон хәбәрләр. 2. «Со-
вет Курчүстаны» гәзетинин
хүләсәси. 3. Әдәби верилиш.
Ел шаһри Гулаһуҗејин Бор-
чалынын ше'рлери. 4. Инс-
трументал мусигидән иһарәт
концерти.

27. VII

1. Сон хәбәрләр. 2. Радио
тәдрис програмы: «Биз күр-

Телевизија хәбәрләр хидмә-
ти (М). 22.00 Ветеран. Е.
Кипшидзе.

28. VII ШӘНӘ

Биринчи программа. 9.40
Атлетизм. 10.00 Хош мәрәм-
лы ојунлар (АВШ-дан).
11.30 Дәмирјолчу евиндә
бир күн. 12.05 Потидә беј-
нәлхалг мусиги фестивалы.
13.45 Глобус. 14.45 Хәбәр-
ләр бурахылышы. 15.00
«Мән вә мәнни һәггәм».
Телевизија мусабигәси. 16.25
Торпаг вә адамлар (төқрар).
18.05 Јан Каллан Тбилиси-
дә. 19.00 «Моамбе». Хәбәр-
ләр програмы. 20.00 Ах-
шам нағылы. 20.15 Идман
верилиши. 21.00 «Заман».
Телевизија хәбәрләр хидмә-
ти. 21.40 Иллузон. 23.20
Хош мәрәмлы ојунлар
(АВШ-дан).

29. VII БАЗАР

Биринчи программа. 9.15
Атлетизм. 9.35 «Сабаһымыз
хејир!». Мусигили әләнчәли
базар күнү програмы. 10.30
Кино афишасы. 12.55 Базар
күнү сәркиси. 13.00 Кино
мозанкасы. 14.35 Базар күнү
сәркиси. 15.20 Ветән, дил,
етигәд. 15.50 Экс-сәда.
16.25 Чыхыш едир Курчүс-
тан Дөвләт Квартети. 18.55
Биз Курчүстаны зәнкин
көрмәк истәјирик. (төқрар).
17.30 Сағламлыг. 18.00
Әдәби верилиш. Р. Ченши-
ли илә көрүш. 19.00 «Мо-
амбе». Хәбәрләр програмы.
20.00 Ахшам нағылы. 20.15
Мусигили телевизија фильми.
21.00 «Заман». Телевизија
хәбәрләр хидмәти (М). 21.40
Курчүстан ССР халг маһны
вә рәгә ансамблынын 100
јашы вардыр. 23.21 Дүнја
эстрада улдузлары.

Радио

чү дилини ејрәнирик». 3.
«Иверия» а н самблынын
консерти.

28. VII

1. Сон хәбәрләр. 2. «Со-
вет Курчүстаны» гәзетинин
хүләсәси. 3. Шәһәбә кон-
серти. Охујур Г. Рүстөмов.

29. VII

«Арау» мусиги ноту.

Редактор
С. СҮЛЕЙМАНОВ.